

การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัลสำหรับครูในโรงเรียนหนองงู ราษฎร์วิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 2*

Leadersh

กิตติชัย กิ่งเกต และสุภัทร พันธุ์พัฒนกุล

Kittichai Kingkate and Supat Punpatthanakul

วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม, ประเทศไทย

Graduate College of management, Sripatum University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: khonphantang@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาความรู้ความเข้าใจของครูด้านการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัล 2) พัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัลของครู และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของครูต่อการพัฒนาดังกล่าว การวิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Stephen Kemmis และ Robin McTaggart ดำเนินการ 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติการ สังเกต และการสะท้อนผล กลุ่มผู้ร่วมวิจัยคือครูโรงเรียนหนองงูราษฎร์วิทยา จำนวน 10 คน ซึ่งได้มาจากการสมัครใจ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบบันทึกการประชุม แบบประเมินทักษะ และแบบสอบถามความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูมีความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัลเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน โดยครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ การออกแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน การสร้างสรรค์สื่อและนวัตกรรมดิจิทัล และการวัดและประเมินผลด้วยเครื่องมือดิจิทัล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
2. ครูมีทักษะการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัลเพิ่มขึ้น โดยสามารถออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน และภายหลังการพัฒนาในวงรอบที่ 2 ครูทุกคนมีระดับทักษะอยู่ในระดับมาก

*ได้รับบทความ: 25 สิงหาคม 2568; แก้ไขบทความ: 10 เมษายน 2569; ตอรับตีพิมพ์: 21 เมษายน 2569

3. ครูมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัลอยู่ในระดับมาก สรุปได้ว่าการพัฒนาครูโดยใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับการนิเทศภายในภายใต้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ สามารถยกระดับความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัลของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลให้การจัดการเรียนรู้มีคุณภาพสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน

คำสำคัญ: การพัฒนาทักษะ; การจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัล; โรงเรียนหนองกุงราษฎร์วิทยา

Abstract

This study aimed to: (1) develop teachers' knowledge and understanding of digital-era learning management, (2) enhance teachers' digital-era learning management skills, and (3) examine teachers' satisfaction with the development process. The research employed an action research approach based on the concept of Stephen Kemmis and Robin McTaggart, conducted in two cycles. Each cycle consisted of four stages: planning, action, observation, and reflection. The participants were 10 teachers from Nong Kung Rat Witthaya School who voluntarily participated in the study. Research instruments included a knowledge test, interview forms, observation forms, meeting records, a skill assessment form, and a satisfaction questionnaire. Data were analyzed using descriptive statistics and content analysis.

The results revealed that:

1. Teachers' knowledge and understanding of digital-era learning management significantly improved across four dimensions: digital technology use for learning, blended learning design, digital media and innovation creation, and digital assessment, with overall performance at a high level.

2. Teachers' digital-era learning management skills were enhanced, enabling them to design and implement appropriate learning activities aligned with learners' needs, and after the second cycle, all teachers achieved a high level of competency.

3. Teachers reported a high level of satisfaction with the development process. In conclusion, the integration of workshops and internal supervision within an action research framework effectively enhanced teachers' knowledge, understanding, and skills in digital-era learning management, leading to improved instructional quality and better

alignment with learners' needs.

Keywords: Teacher Competency Development; Digital Learning Management Competencies; Nongkrungratwittaya school

1. บทนำ

ในบริบทของสังคมดิจิทัล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ ส่งผลให้บทบาทของครูต้องปรับจากผู้ถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้ออกแบบการเรียนรู้ที่สามารถบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 องค์การ UNESCO (2018) ได้เสนอกรอบสมรรถนะดิจิทัลสำหรับครู ซึ่งครอบคลุมการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ World Economic Forum (2022) ชี้ให้เห็นว่าทักษะดิจิทัลเป็นทักษะสำคัญของกำลังคนในอนาคต โดยเฉพาะในภาคการศึกษา นอกจากนี้ International Society for Technology in Education (2021) ยังเน้นว่าครูที่มีสมรรถนะดิจิทัลสามารถส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดทักษะการคิดขั้นสูง การแก้ปัญหา การสร้างนวัตกรรม และการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับบริบทประเทศไทย การพัฒนาครูให้มีสมรรถนะด้านดิจิทัลถูกกำหนดไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ (2566) ที่มุ่งเน้นการออกแบบการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลและการประเมินผลรูปแบบใหม่ สอดคล้องกับแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมที่กำหนดให้การพัฒนาครูด้านดิจิทัลเป็นยุทธศาสตร์สำคัญ อย่างไรก็ตาม หลักฐานเชิงประจักษ์จากการศึกษาของหน่วยงานทางการศึกษาในประเทศสะท้อนว่าครูไทยยังมีข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การผลิตสื่อดิจิทัล และการประเมินผลด้วยเครื่องมือออนไลน์อย่างเป็นระบบ (กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2565)

ในระดับพื้นที่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ได้ดำเนินโครงการพัฒนาครูด้านดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง ทั้งในรูปแบบการอบรมเชิงปฏิบัติการและการพัฒนาครูแกนนำ อย่างไรก็ตาม ผลการดำเนินงานยังสะท้อนว่าครูจำนวนหนึ่งยังไม่สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการออกแบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัล

โรงเรียนหนองกุงราชูร์วิทยาเป็นหนึ่งในสถานศึกษาที่ประสบปัญหาดังกล่าว โดยจากการสะท้อนผลผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) พบว่าครูส่วนใหญ่ยังขาดทักษะในการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอน แม้ว่าจะมีความตระหนักและความต้องการพัฒนาอย่าง

ต่อเนื่อง สถานการณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนารูปแบบหรือแนวทางการพัฒนาครูที่เน้นการปฏิบัติจริงและการเรียนรู้ร่วมกันในบริบทของสถานศึกษา (โรงเรียนหนองงูราษฏร์วิทยา, 2566)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Stephen Kemmis และ Robin McTaggart (1988) เพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัลของครูอย่างเป็นระบบ ผ่านกระบวนการวางแผน ปฏิบัติ สังเกต และสะท้อนผลอย่างต่อเนื่อง การวิจัยนี้มุ่งหวังให้เกิดแนวทางการพัฒนาครูที่สอดคล้องกับบริบทจริงของสถานศึกษา อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้และผลลัพธ์ของผู้เรียนในยุคดิจิทัลได้อย่างยั่งยืน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาครูโรงเรียนหนองงูราษฏร์วิทยาให้มีความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัล
2. เพื่อพัฒนาครูโรงเรียนหนองงูราษฏร์วิทยาให้มีทักษะการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัล
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูโรงเรียนหนองงูราษฏร์วิทยาในการพัฒนาทักษะด้านการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัล

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของ Kemmis และ McTaggart (1988) โดยดำเนินการเป็น 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ กลุ่มผู้ร่วมวิจัยประกอบด้วย ผู้วิจัย 1 คน และครูโรงเรียนหนองงูราษฏร์วิทยา จำนวน 10 คน ครอบคลุมระดับชั้นอนุบาลถึงระดับประถมศึกษาปีที่ 6 โดยคัดเลือกแบบสมัครใจ ผู้เข้าร่วมทุกคนมีความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะดิจิทัล และยินยอมเข้าร่วมกระบวนการวิจัยตลอดระยะเวลาโครงการส่วนผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 3 คน ได้แก่ ศึกษาพิเศษ ผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา ทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษา นิเทศ ติดตาม และสะท้อนผลการดำเนินงาน เพื่อเสริมความสมบูรณ์ของข้อมูลและเพิ่มความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย
2. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้ วงรอบที่ 1 (1) ขั้นการวางแผน ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพปัญหาโดยใช้ข้อมูลจากการประชุมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพและการสำรวจความคิดเห็นของครู พบว่าครูส่วนใหญ่ยังขาดทักษะในการออกแบบการเรียนรู้ดิจิทัล การสร้างสื่อ และการประเมินผลด้วยเทคโนโลยี

ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้อยังไม่สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนในยุคดิจิทัล จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว จึงกำหนดแนวทางพัฒนาโดยเน้น 2 กิจกรรมหลัก ได้แก่ (1) การประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อเสริมสร้างความรู้และฝึกทักษะ (2) การนิเทศภายใน เพื่อให้คำปรึกษาและติดตามการนำไปใช้จริง (2) ขั้นการปฏิบัติ ดำเนินการจัดกิจกรรมตามแผนที่กำหนด โดยเริ่มจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งเน้นให้ครูได้เรียนรู้ ทั้งภาคทฤษฎีและการลงมือปฏิบัติจริง พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู ภายหลังการอบรม ได้ดำเนินการนิเทศภายใน โดยผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญเข้าไปสังเกตการสอน ให้ข้อเสนอแนะ และร่วมวิเคราะห์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม กับบริบทของผู้เรียน (3) ขั้นการสังเกต ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากหลายแหล่ง ได้แก่ แบบทดสอบก่อน และหลังการพัฒนา การสัมภาษณ์ครู การสังเกตการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน เพื่อให้ข้อมูลมีความ ครบคลุมและสะท้อนผลการพัฒนาได้อย่างรอบด้าน (4) ขั้นการสะท้อนผล ผลการดำเนินงานในวงรอบ ที่ 1 พบว่า ครูมีความรู้และทักษะด้านดิจิทัลเพิ่มขึ้น สามารถสร้างสื่อและใช้เทคโนโลยีในการสอนได้ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม ยังพบข้อจำกัดในด้านการออกแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน ทำให้ผู้วิจัยนำผลดังกล่าวไป วางแผนพัฒนาในวงรอบที่ 2 และวงรอบที่ 2 (1) ขั้นการวางแผน นำผลการสะท้อนจากวงรอบแรกมา วิเคราะห์ พบว่าครูบางส่วนยังไม่สามารถออกแบบการเรียนรู้ดิจิทัลได้อย่างสมบูรณ์ จึงกำหนดแนวทาง พัฒนาเพิ่มเติมโดยเน้นการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่องและการให้คำปรึกษาเชิงลึก (2) ขั้นการปฏิบัติ ดำเนิน การนิเทศอย่างใกล้ชิด โดยเน้นการให้คำแนะนำเฉพาะบุคคล การติดตามผลการจัดการเรียนรู้ และการ ปรับปรุงแผนการสอนให้สอดคล้องกับผู้เรียน (3) ขั้นการสังเกต เก็บข้อมูลจากการสังเกตการสอน การสัมภาษณ์ และการประเมินทักษะของครู เพื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง (4) ขั้นการสะท้อนผล ผลการพัฒนาในวงรอบที่ 2 พบว่า ครูสามารถออกแบบการเรียนรู้ดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม ใช้สื่อและเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถประเมินผลผู้เรียนด้วยเครื่องมือดิจิทัลได้ดีขึ้น ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้นี้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 6 ประเภท ได้แก่ 1) แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ 2) แบบ สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง 3) แบบประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้ดิจิทัล 4) แบบสังเกตพฤติกรรมการ เรียนรู้ 5) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน 6) แบบบันทึกการประชุม

4. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ เครื่องมือทุกประเภทได้รับการพัฒนาโดยอาศัย แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ยอมรับได้ (ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป) นอกจากนี้ได้มีการปรับปรุง แก้ไขเครื่องมือให้เหมาะสมก่อนนำไปใช้จริง เพื่อให้เครื่องมือมีความถูกต้อง ครบคลุม และสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยแบ่งออกเป็น 2 ระยะตามวงรอบการวิจัย ได้แก่ ระยะแรก เก็บข้อมูลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน ระยะที่สอง เก็บข้อมูลจากการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงและพัฒนาทักษะของครูให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

6. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ เพื่ออธิบายระดับความรู้และทักษะของครู ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา โดยการจัดหมวดหมู่ข้อมูล การตีความ และการสังเคราะห์ประเด็นสำคัญ เพื่ออธิบายผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า โดยพิจารณาความสอดคล้องของข้อมูลจากแหล่งข้อมูล วิธีการ และผู้ให้ข้อมูลที่แตกต่างกัน

4. สรุปผลการวิจัย

ผลการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัลสำหรับครูในโรงเรียนหนองงูราษฏร์วิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Stephen Kemmis และ Robin McTaggart (1988) ซึ่งดำเนินการ 2 วงรอบ และใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับการนิเทศภายใน สามารถสรุปผลได้ดังนี้

วงรอบที่ 1 โดยมีกลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน สรุปได้ว่า ด้านความรู้ความเข้าใจ กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจทักษะการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัลเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน โดยทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้และทักษะเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ ด้านการออกแบบการเรียนรู้ดิจิทัลแบบผสมผสาน ด้านการสร้างสร้งสรรค์นวัตกรรมและสื่อการเรียนรู้ดิจิทัล และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยเครื่องมือดิจิทัล มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าโดยรวมสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทักษะการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัลได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยเฉพาะด้านความรู้และทักษะเทคโนโลยีดิจิทัล และด้านการสร้างสร้งสรรค์นวัตกรรมและสื่อการเรียนรู้ดิจิทัล ส่งผลให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม ในส่วนของปัญหาที่พบคือ แม้ว่าโดยรวมจะประสบความสำเร็จในระดับมาก แต่ยังพบจุดที่ต้องปรับปรุง ในด้านการออกแบบการเรียนรู้ดิจิทัลแบบผสมผสานและด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยเครื่องมือดิจิทัล โดยมีผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า 2 คน (คนที่ 4 และคนที่ 7) ที่มีผลการประเมินทักษะอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าความรู้ความเข้าใจยังไม่เพียงพอที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด และแนวทางการพัฒนาต่อในวงรอบที่ 2 คือ ผู้ศึกษาค้นคว้าและกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ร่วมกันพิจารณาและกำหนดกลยุทธ์การนิเทศภายในในวงรอบที่ 2 เพื่อพัฒนาผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า 2 คน ให้มีความรู้ความเข้าใจและทักษะที่ใกล้เคียงกับผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าคนอื่นๆ เพื่อให้การจัดการกิจกรรมการ

เรียนรู้โดยใช้ทักษะการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัลมีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงสุด

วงรอบที่ 2 กลยุทธ์การนิเทศภายในทั้ง 2 กิจกรรม พบว่า ด้านความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทักษะการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัลจากการนิเทศภายใน ทั้ง 2 กิจกรรม พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทุกคนมีทักษะและสามารถจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทักษะการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัลได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมกับวัยและความต้องการของผู้เรียนและ ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการเรียนรู้โดยใช้ทักษะการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัลอยู่ในระดับมาก

สรุปได้ว่า จากการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัลสำหรับครูในโรงเรียนหนองงูราษฏร์วิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 2 ตามกรอบเนื้อหาทั้ง 4 ด้าน โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการของเคมมิสและแมกแทกการท์ โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายในบรรลุเป้าหมายทั้ง 4 ด้านส่งผลให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า สามารถจัดการเรียนรู้โดยใช้ทักษะการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัล ที่มีความถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องความต้องการของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพตามศักยภาพ

5. อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอโดยเชื่อมโยงผลการวิจัยกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อให้เห็นความสอดคล้องระหว่างผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเป้าหมายของการศึกษา ตลอดจนวิเคราะห์และอธิบายเหตุผลของผลการวิจัยโดยอาศัยกรอบแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัลเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน โดยคะแนนเฉลี่ยหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนาในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการที่เน้นการมีส่วนร่วมและการฝึกปฏิบัติจริง ซึ่งช่วยให้ครูสามารถเชื่อมโยงความรู้สู่การนำไปใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับแนวคิดของ Stephen Kemmis และ Robin McTaggart (1988) ที่อธิบายว่าการพัฒนาผ่านกระบวนการปฏิบัติและสะท้อนผลช่วยเสริมสร้างความเข้าใจเชิงลึกของผู้ปฏิบัติ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Jean McNiff (2017) ที่พบว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการช่วยให้ครูเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง และสามารถพัฒนาความรู้เชิงวิชาชีพได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะนุช สุขเจริญ (2563, หน้า 101-118) ที่รายงานว่าการอบรมเชิงปฏิบัติการสามารถยกระดับความรู้ด้านการจัดการเรียนรู้ของครูได้อย่างมีนัยสำคัญ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ครูมีทักษะการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัลเพิ่มขึ้น โดยสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ใช้สื่อดิจิทัล และประเมินผลได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะในวงรอบที่ 2 ซึ่งใช้การนิเทศภายในแบบต่อเนื่องและเฉพาะรายบุคคล ส่งผลให้ครูทุกคนมีพัฒนาการอยู่ในระดับมาก ผลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การนิเทศภายในเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทักษะครูในบริบทจริง เนื่องจาก

ช่วยให้ครูได้รับข้อเสนอแนะอย่างต่อเนื่องและสามารถปรับปรุงการสอนได้ทันที ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Linda Darling-Hammond (2017) ที่เน้นว่าการพัฒนาครูควรเกิดขึ้นในบริบทการทำงานจริง และต้องมีการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Johnson (2020) และ Schmidt (2020) ที่พบว่าการใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพและการนิเทศแบบมีพี่เลี้ยงสามารถพัฒนาทักษะการสอนของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงงานของ Kim (2023) ที่ยืนยันว่าการให้คำปรึกษาเชิงลึกช่วยลดความแตกต่างระหว่างครูและยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ได้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบการพัฒนาที่เน้นการมีส่วนร่วม การปฏิบัติจริง และการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง ทำให้ครูเห็นผลลัพธ์ของการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม ผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของนภาพร แสงสว่าง (2564, หน้า 55-68) ที่พบว่าการพัฒนาครูผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้ร่วมกันส่งผลต่อความพึงพอใจในระดับสูง รวมถึงงานของ Chen (2022) และ Martinez (2021) ที่ชี้ให้เห็นว่าการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลร่วมกับการพัฒนาวิชาชีพครูสามารถเพิ่มแรงจูงใจและความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ได้

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 สถานศึกษาควรดำเนินการประเมินความพร้อมและสมรรถนะพื้นฐานของครูก่อนการพัฒนา เพื่อนำไปสู่การออกแบบกิจกรรมพัฒนาที่สอดคล้องกับศักยภาพของแต่ละบุคคล รวมทั้งควรจัดระบบพี่เลี้ยงหรือการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อส่งเสริมให้ครูที่มีความเชี่ยวชาญสามารถถ่ายทอดประสบการณ์และสนับสนุนครูที่ยังต้องการพัฒนาเพิ่มเติมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ควรส่งเสริมการพัฒนาครูในประเด็นที่มีความซับซ้อน ได้แก่ การออกแบบการเรียนรู้ดิจิทัลแบบผสมผสาน การวัดและประเมินผลด้วยเครื่องมือดิจิทัล โดยจัดอบรมเชิงลึกที่เน้นการฝึกปฏิบัติจริง ใช้กรณีศึกษาในบริบทห้องเรียนจริง เพื่อให้ครูสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ได้อย่างเป็นระบบและตรวจสอบได้

1.3 สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่ เช่น ปัญญาประดิษฐ์ ความเป็นจริงเสมือน และความเป็นจริงเสริม ในการจัดการเรียนรู้ โดยจัดให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จัดทำแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ และสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในรูปแบบออนไลน์ เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และประสบการณ์อย่างสม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานที่เหมาะสมกับบริบทการศึกษาไทย โดยเฉพาะการกำหนดสัดส่วนระหว่างการเรียนรู้ในชั้นเรียนและการเรียนรู้ผ่านระบบ

ออนไลน์ รวมถึงการพัฒนาเกณฑ์การประเมินประสิทธิภาพของการเรียนรู้ในรูปแบบดังกล่าว

2.2 ควรพัฒนารูปแบบการนิเทศที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น ระบบนิเทศออนไลน์ หรือระบบสนับสนุนการพัฒนาครูรายบุคคล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการติดตามและพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง และสามารถขยายผลไปสู่เครือข่ายสถานศึกษาได้

2.3 ควรขยายการวิจัยไปยังสถานศึกษาที่มีบริบทแตกต่างกัน เช่น โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนในเมือง หรือโรงเรียนเอกชน เพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาและศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัล อันจะนำไปสู่การพัฒนาแนวทางที่เหมาะสมกับแต่ละบริบทอย่างแท้จริง

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

จากการวิจัยครั้งนี้ ได้องค์ความรู้ในการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัลสำหรับครูในโรงเรียนหนองจันทราษฎ์วิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 2 ดังนี้ 1) การวิจัยเชิงปฏิบัติการ ร่วมกับ การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน สามารถพัฒนาครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) ครูมีทักษะดิจิทัลเพิ่มขึ้นครบ 4 ด้าน ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ การออกแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน การสร้างสรรค์นวัตกรรมและสื่อดิจิทัล การวัดและประเมินผลด้วยเครื่องมือดิจิทัล 3) การนิเทศเชิงลึกในวงรอบที่ 2 ช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางทักษะครู ทำให้ทุกคนบรรลุเป้าหมาย 4) ผู้เรียนมี พฤติกรรมการเรียนรู้และความพึงพอใจสูงขึ้น 5) องค์ประกอบสำคัญของความสำเร็จคือการสนับสนุนจากผู้บริหาร การทำงานร่วมกันแบบ PLC และระบบพี่เลี้ยง ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2565). *แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2565-2570*. กรุงเทพฯ: กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). *นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- นภาพร แสงสว่าง. (2564). การพัฒนาสมรรถนะครูด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือ. *วารสารครุศาสตร์ศึกษา*, 12(2), 55-68.
- ปิยะนุช สุขเจริญ. (2563). การพัฒนาครูด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการและชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ. *วารสารวิชาการครุศาสตร์*, 21(3), 101-118.
- โรงเรียนหนองกุราษฏร์วิทยา. (2566). *รายงานการประชุม PLC เรื่องการพัฒนาทักษะดิจิทัลของครู*. กาฬสินธุ์: โรงเรียนหนองกุราษฏร์วิทยา.
- Chen, W. L. (2022). Building online professional learning networks for teacher development. *Teaching and Teacher Education*, 112, 103640. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2021.103640>
- Darling-Hammond, L. (2017). *Effective teacher professional development*. Learning Policy Institute. Retrieved from <https://learningpolicyinstitute.org/product/teacher-prof-dev-report>
- International Society for Technology in Education. (2021). *ISTE standards for educators*. Retrieved from <https://www.iste.org/standards/for-educators>
- Johnson, S. M. (2020). Action research for digital teaching competence: A case study of professional growth. *International Journal of Educational Research*, 104, 101699. <https://doi.org/10.1016/j.ijer.2020.101699>
- Kemmis, S., & McTaggart, R. (1988). *The action research planner*. (3rd ed.). Geelong, VIC: Deakin University Press.
- Kim, J. Y. (2023). Mentoring systems for digital teaching competence of teachers. *Asia-Pacific Journal of Teacher Education*, 51(3), 345-361.
- Martinez, C. A. (2021). Collaborative innovation in teacher professional learning through digital networks. *Professional Development in Education*, 47(5), 789-805.
- McNiff, J. (2017). *Action research: All you need to know*. London: SAGE Publications.

UNESCO. (2018). *ICT competency framework for teachers (Version 3)*. Paris: UNESCO Publishing.

World Economic Forum. (2022). *The future of jobs report 2022*. World Economic Forum. Retrieved from <https://www.weforum.org/reports/the-future-of-jobs-report-2022>

